

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
за навчальною дисципліною
«Актуальні проблеми теорії та практики
перекладу»**

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність

перший (бакалаврський)

03 Гуманітарні науки

035 Філологія

освітня програма

англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова:

французька/німецька мова та література і переклад та англійська мова:

переклад (китайська та англійська мови); переклад (іспанська та англійська мови); переклад (арабська та англійська мови)

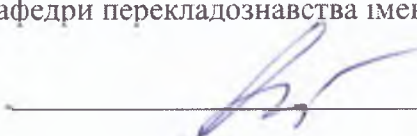
спеціалізація

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Методичні рекомендації схвалено
на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.

“28” серпня 2023 року, протокол № 1

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Олександр РЕБРИЙ

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 15

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

Харків – 2023

Загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів є важливим інструментом у засвоєнні навчального матеріалу поза часом, що встановлюється для вивчення обов'язкових навчальних дисциплін. На рівні університету вона регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна».

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами. Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Окрім якісної професійної підготовки, яку Університет зобов'язаний забезпечувати, під час навчання студенти мають набути не тільки фахових компетентностей, але й розвинути т. зв. навички 21-го століття, які передбачають здатність ефективно організовувати свій час та критично мислити, а отже самостійно відбирати релевантний матеріал та формувати власну думку стосовно того, наскільки об'єктивним та обґрунтованим є те чи інше джерело.

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу, що спрямовані на поглиблення знань та навичок, що отримуються під час аудиторної роботи. При цьому з одного боку студенти повинні мати можливість самостійно проконтролювати результати навчання, для чого їм рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна і періодична література. З іншого, виконання завдань для самостійної роботи підвищує відповідальність студентів за якість власної професійної підготовки.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть включати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Зміст та організація самостійної роботи студентів за навчальною дисципліною «Актуальні проблеми теорії та практики перекладу». Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни складає 3 кредити, тобто 90 годин; Обсяг самостійної роботи на денному відділенні складає 58 годин, на заочному відділенні – 80 годин.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Дослідити зв'язки перекладознавства з іншими дисциплінами та новітні тенденції у перекладі.	8	14
2	Вивчити еволюцію поглядів на проблему перекладності та концепцію еквівалентності та стратегії, спрямовані на її досягнення	11	14
3	Вивчити роль перекладацьких трансформацій у забезпеченні еквівалентного прагматичного ефекту	7	14

4	Розглянути семіотичні проблеми перекладу, зокрема на рівні різних знакових систем	7	14
5	Ознайомитися із впливом жанрово-стилістичних чинників на процес перекладу	15	11
6	Дослідити труднощі, що культурно специфічні феномени становлять при перекладі	10	13
	Разом:	58	80

Вимоги до студентів:

1) В рамках першого завдання студенти мають самостійно ознайомитися з основними етапами розвитку перекладознавства до того, як воно перетворилося на самостійну дисципліну, відстежуючи його зв'язки із дисциплінами, на здобутках яких сформувалася наука про переклад, зокрема лінгвістичними теоріями та літературознавства; розглянути методи суміжних дисциплін при вивченні перекладу та перспективи перекладознавчих досліджень з огляду на сучасну проблематику.

2) У межах другого завдання студенти самостійно розглядають перекладацькі стратегії як засіб досягнення еквівалентності у перекладі, співвідношення між обраною стратегією та рівнем еквівалентності, якого вона дозволяє досягти. Студентам також пропонується дослідити, яким чином вибір та реалізація тієї чи іншої стратегії корелює зі ступенем перекладності оригінального тексту з огляду на його культурну специфіку.

3) У межах третього завдання студенти розглядають, як різнорівневі перекладацькі трансформації – лексичні, граматичні, синтаксичні, а також структурні та семантичні (змістові) – сприяють забезпеченню комунікативної еквівалентності, тобто створенню максимально близького прагматичного ефекту на читача з огляду на географічні/часові/культурологічні чинники.

4) В рамках четвертого завдання студенти повинні самостійно розглянути вплив асиметрії знаку на можливість досягнення еквівалентності та адекватності перекладу; вивчити вплив культурологічних чинників на виникнення асиметрії; ознайомитися зі специфікою перекладу з мовної системи на немовну та навпаки.

5) В рамках п'ятого завдання студенти мають самостійно ознайомитися зі специфікою відтворення у перекладі публіцистичних та рекламних текстів, а також особливостями їх структури, лексико-граматичного та синтаксичного складу в англійській та українській мовах.

6) У межах шостого завдання студенти знайомляться з поняттям перекладацьких труднощів, а також тими труднощами, що викликані культурними причинами; розглянути можливі способи їх подолання, як і те, наскільки еквівалентного та адекватного перекладу можна досягти у такому випадку.

Форми контролю та критерії оцінювання. Завдання, винесені на самостійну роботу студентів, включені в тестові завдання для оцінювання роботи студентів у семестрі, та в білети для оцінювання на семестровому екзамені. Відповідні критерії оцінювання наведено в Робочій програмі навчальної дисципліни.

Рекомендована література

Основна література

1. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. К.: Юніверс, 2003. 275 с.
2. Корунець І.В. Теорія та практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2000. 446 с.
3. Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт за спеціальністю «Переклад»: базові теоретичні поняття / За редакцією доктора філологічних наук Ребрія Олександра Володимировича Укладач: Гайдар Д.О. Харків, 2015. 67 с. URL: <http://foreign-languages.karazin.ua/resources/e29c57dbb803fa072a579cb5d5ab8879.pdf>
4. Ребрій О.В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.
5. Ташенко Г. В. Актуальні проблеми теорії та практики перекладу. Харків: друкарня «Мадрид». 2021. 168 с.
6. Handbook of Translation Studies. URL: <https://benjamins.com/online/hts/>
7. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. Ed. By M. Baker. Routledge, 2001. 654 p.

Допоміжна література

1. Демецька В. Теорія адаптації: крос-культурні та перекладознавчі проблеми : [монографія]. Херсон : ТИТАН, 2006. 344 с.
2. Дорофеева М. С. Методологія перекладознавчих досліджень. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. 156 с.
3. Некряч Т. Я., Чала Ю. П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів [Текст] : навч. посіб. для студ. переклад. ф-тів ВНЗ Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут філології, Київський національний лінгвістичний ун-т. Вінниця : Нова книга, 2008. 195 с.
4. Стріха М. В. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. К.: Факт-Наш час, 2006. 344 с.
5. Чередниченко О.І. Теорія і практика перекладу. Французька мова. К.: Либідь. 1991. 304 с.
6. Чередниченко О.І. Український переклад: З минулого до сьогодення. *Од слова путь верстаючи й до слова...: Збірник на пошану Роксолани Петрівни Зорівчак, доктора філологічних наук, професора, заслуженого працівника освіти України.* Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2008. С. 21-31.
7. Чередниченко О.І. Функції перекладу у сучасному світі. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.* Харків: Константа, 2006. № 725. С. 162-165.
8. Bowker L., Cronin M., Kenny D., Pearson J. Unity in Diversity: Current Trends in Translation Studies. Routledge, 2016. 208 p.
9. Handbook of Translation Studies. URL: <https://benjamins.com/online/hts/>
10. Nida E. A., Taber C. R. The Theory and Practice of Translation. Leiden : Brill, 2003. 218 p.